

Gustav Brom 100 – téma skvělé, podání s rozpaky

Název emise: Osobnosti: Gustav Brom

Den vydání: 19. května 2021

Hodnota: 27 Kč; č. 1119 (ČP)

Rozměr známkového obrazu: 40 x 23 mm

Výtvarný návrh: Michal Novák

Druh tisku: OF; **Papír:** fl-an-OF

Tisk: Hradištko, sro.

Tisková forma: 2x PA 50

Náklad: 500 tis.

FDC: digitální tisk

Tisk: Hradištko, sro.; **Náklad:** 2.700



V létě roku 1940, už jako Gustav Brom, začal se svou kapelou hrát v hotelu Radhošť v Rožnově, to měla ještě pouhých šest členů. Byli ale asi dobří, protože zanedlouho získali angažmá v Brně, rozšířili obsazení a postupně z nich

Loní to bylo čtvrt století, co navždy odešel služebně nejstarší kapelník jednoho orchestru u nás (a dokonce v celé Evropě), a letos sto let, co se narodil. Gustav Brom, velký umělec a současně i selfmademan v tom nejvlastnějším americkém slova smyslu. Kdybychom měli jeho život přiblížit na grafu, nezačínal by od nuly, ale někde až pod tou základní čarou, tak složité ty začátky měl. Narodil se roku 1921 v malé slovenské obci Velké Leváry, ležící na dohled hranice s Moravou. Z té pocházela jeho maminka, která se sem vdala a narodili se jí tu dva synové – Gustav a jeho o rok starší bratr. Otec asi nebyl moc rodinný typ, v podnikání si nevedl dobře a když přišel na buben, sebral zbylé peníze a zmizel do ciziny. Slovensko se počátkem dvacátých let obtížně vymaňovalo z tisíc let trvajících maďarského područí a život tu pro samotnou ženskou s dvěma dětmi určitě nebyl lehký. Rozhodla se tedy vrátit domů, na Moravu, a protože byla poštovní administrátorkou s povinností často cestovat, kluky svěřovala příbuzným a někdy je dokonce musela na delší dobu dát do dětského domova.

Když bylo Gustavovi nějakých dvanáct let, nastěhovali se do Brna a on tady začal chodit na střední školu. Velký zájem měl o hudbu, naučil se hrát na housle a taky na klarinet a saxofon. Jak to tak bývá, založil si i kapelu, s moderně znějícím názvem R-Boys. To se ještě jmenoval Frkal, což v kombinaci se hrou na saxofon nešlo moc dohromady – Frkal na saxofon!, no uznejte sami. A tak začal pomýšlet na umělecký pseudonym. Šel na to jednoduše. Vzal slovník, náhodně v něm narazil na periodickou tabulku prvků, a když do ní naslepo zapíchl tužku, ukázala na slovo „brom“. A bylo hotovo. Někteří autoři později žertovali, že kdyby tou tužkou ukázal jen o kousek vedle, mohl se jmenovat třeba Jód. Pseudonym se mu hodil po asi nejnemnější epizodě jeho života. V roce 1939, to mu bylo osmnáct, byl za roznášení protinacistických letáků zatčen a čtyři měsíce strávil ve vězení na Špilberku. Bylo to doslova těsně vedle, jak mu kolem ucha málem zasvištěla kulka popravčí čtyři nebo klapot kol dobytčáku, v němž by ho odvěklí do koncentračního tábora (jak se stalo mnoha studentům o pár měsíců později, po pohřbu Jana Opletala). Nakonec kluka se štěstím propustili a on si po čase ten nově vybraný pseudonym nechal na matrice zapsat jako své oficiální příjmení.

vznikl regulérní koncertní orchestr. Brom byl nejen nadaný hudebník, ale i zdatný manažer s nemalými cíli. Hned po válce se mu podařilo prosadit i v Praze, ve slavné kavárně Vltava (jen pár kroků od dnešního sídla Poštovního muzea a redakce časopisu Filatelie). Swing byl po těch temných letech v módě a Brom se svým orchestrem jej hrál skvěle. Ještě v pětačtyřicátém roce získal kontrakt na nahrávání desek, na rozhlasová vystoupení v Bratislavě, a dokonce na několikaměsíční turné po Švýcarsku! Na pětadvacetiletého mladíka obdivuhodný výkon!

Strmá cesta vzhůru však netrvala dlouho. Přišel rok čtyřicet osm a Brom se nevyjádřil zrovna nadšeně ke světlým zítřkům, k nimž se mělo vykročit pod diktaturou dělnické třídy, a tak ho z rozhlasu vypakovali a on se vrátil k hraní po kavárnách. Měl ale talent a výdrž, zvuk své kapely vypiloval k dokonalosti, a tak není divu, že si ho opět povšimli z ciziny, tentokrát z NDR, kam ho pozvali hrát na Lipské veletrhy. Odtud byl už jen krok k vystupování i v dalších lido-demo státech, a nakonec i v té oficiálně zavrhané kapitalistické cizině (valuty, které odtud přiváželi, komunistickému režimu nesmrděly). V orchestru hráli skvělí sólisté (třeba Luděk Hulan) a štěstí měl i na autory – vzpomeňme třeba na Kainarův a Bromův hit *Hvězdy jsou jak sedmikrásky nad Brnem* z r. 1955, který po léta zní jako znělka při příjezdu vlaků na brněnském Hlavním nádraží (jestli jí tedy už nenahradila nějaká instantní univerzální znělka, jak prý je plánováno).

Asi nejslavnější hit Bromův orchestr nahrál před rovnými šedesáti lety, 12. dubna 1961, ke vzletu prvního kosmonauta světa. Hniličkovu a Páclovu písničku *Dobry den, majore Gagarine* nazpíval sám Brom a díky ní pak se svým orchestrem procestoval doslova celý svět. Na koncertech s ním spolupůčinkovali i tamní hudebníci, leckdy doslova světové hvězdy, třeba Diana Rossová, Tom Jones, Liza Minnellová, Ray Charles, abych uvedl alespoň některé. V USA byl Bromův big band dokonce zařazen mezi nejlepších deset světových těles tohoto druhu! Hvězdy doprovázel Bromův orchestr i doma, zpívali s ním Karel Gott, Helena Vondráčková a samozřejmě i Bromův objev Hana Zagorová.

Jako kapelník i jako člověk měl Gustav Brom tu nejlepší pověst, Orchester, který založil, vedl bezmála pětapadesát let a postaral se i o svého nástupce v jeho čele. Z původní kapely R-Boys je nyní rozhlasový orchestr Gustava Broma a své posluchače těší už neuvěřitelných osmdesát let!

Je tedy zcela namístě, že sté výročí narození jeho kapelníka bylo připomenuto příležitostným vydáním. Tím ale většina chvály končí. Autor známky Michal Novák měl jistě ty nejlepší úmysly a jeho dosavadní grafická tvorba je dobrým doporučením, ale se známkou si podle mého názoru dobře neporadil. Bromův portrét se mi nelíbí, stejně jako barevné podání. Za zdařilé považuju jen hráče vpravo dole a střízlivou typografii nahoře. Obrázek na FDC je roztomilý, ovšem mizerně reprodukováný (za což tiskárna nemůže – jde o daň zvolené levné tiskové technice). Bez připomínek je v mých očích jen razítko, sympaticky střízlivé, s Bromovým autogramem a domicilem, s ním že je svázána většina jeho života.

FB

